

PANIKA V HLAVĚ

Kapitola šestá

Vyrazíme směr hory. Před hotelem se s námi všichni loučí – od ředitele až po posledního pikolíka. Jediní cizinci odjíždějí. Vratíme se, slibujeme, jen co hory přežijeme. S veršem na rtech sedám do vozu, Vládík vedle mě na zadní sedadlo a Zuza dopředu k řidiči, aby ho navigovala a hlavně – jak ledabyly prohodí k zadní osádce vozu – hlídala, aby neusnul. Bereme její slova jako nadsázku, ve vřavě indických silnic se snad usnout ani nedá. Okýnkem auta s údivem pozoruju, co všechno se dá převážet na motorce. Míjejí nás dvě motorčky za sebou, vezou sloup, řidiči jednou rukou drží říditka, druhou v podpaží sloup. Co budou dělat v zatáčce? Fantazie jede na plné pecky. Sluníčko svítí, všude obrovský až uspávající mumraj. Hlava mi padá na jednu stranu, Vláška spí, šťouchnu cvičně do usínající Zuzany, šťouchne do řidiče majícího po ránu oči spánkem zaváté. Sirky by si měl dát pod oční víka, ale co naděláme, děj se vůle boží, v Indii raději Šivova. Buddha v kufru nás ochrání, usmívám se.

Určitě se těší do Prahy, nedá nám zhynout v silničním mumraji. Spokojeně padám do snů, ukolébán indickým brzděním, rozjížděním a kličkováním před vším možným, co na vozovce potkáte. Od motorky až po slona.

„Nemáte hlad?“ hlas z předního sedadla spolujezdce mě probouzí. „Jasně, máme,“ zastavujeme u hospody u silnice. Zuzana ví, že nás na cestách lákají obyčejné, u nás by se řeklo zaplivané restaurace, kde nejlépe poznáme místní zvyklosti a kde se navíc výborně připravují místní speciality. V jedné podobné se usazujeme. Udělal jsem pokrok, vybírám hned druhý stůl, co vidím. Obyčejné stoly, kovové židle, všude hodně lidí. Super, hodně strážníků, tady se určitě dobře vaří. Prázdna hospoda před polednem nevěstí nic dobrého o kvalitě její kuchyně. Výběr jídla necháváme na Zuzaně, už proto, že jídelní lístek je sice s obrázky, ale v místní řeči. Zkušená průvodkyně neváhá ani vteřinu.

„Co to bude?“ ptáme se zvědavě. „Jídlo,“ odpovídá suše. *Utřela nás*, pomyslíme si a jsme zvědaví. Na tácu jako ze školní jídelny přinášejí pro každého malé mističky, asi dvanáct nebo třináct jich je, a v každé leží nějaká dobrota vyzývající k ochutnání. Zelenina dušená, nakládaná, syrová, masíčko smažené, dušené, trhané, uprostřed misky s omáčkami, kořením, nezbytnou limetkou. Sliny se sbíhají ze všech koutů těla. „Jak se to jmenuje, co to je?“ Vrháme se na tácy a bereme příbory. Jíst jako ostatní kolem nás rukou se nám ještě přece jenom nechce, jak ale záhy zjistíme, není to vůbec marné. Jenže roky evropské výchovy správného držení příborů jsou v nás pevně zakořeněné a jen tak se jich nedá zbavit.

„Co jsi objednala?“ opakujeme otázku. „Jídlo,“ najela Zuzana na metodu zaseklé gramofonové desky a potutelně se usmívá.

Vláda a Jídlo

„Jak se to jmenuje?“ nedáme se. „Jídlo,“ opakuje slovenský gramofon. Nechápeme, ale mlaskáme si a vychutnáváme. „Na jídelním lístku je u položky, co jíte, lakonicky napsáno ‚jídlo‘, tedy výběr ze všeho, co ten den navařili,“ vysvětluje. Jídlo je jídlo, zapijíme ho nezbytnou slanou vodou a nepátráme dál. Velká miska rýže, ve které si mícháme vše podle chuti ze svých mističek, se před námi neustále doplňuje, stejně jako mističky na našem tácu, pozorná obsluha pečlivě dbá, aby ani jedna nebyla prázdná. Chodí kolem s velkým košem a sběračka neustále nad našimi talíři mává sem a tam.

Už dost, praskneme, ale je to delikatesa všech delikates. Platíme u kasy, necháváme pořádné spropitné a spěcháme do

auta. Zuzana se ještě zastavuje vedle v malém obchůdku u cesty. Usměvavý prodavač, kterému je možná těsně před stovkou, na ni vycení úsměv a všechny tři zuby v jeho puse se lesknou v plné kráse. S indickými dámami, co už také něco pamatují, stojícími u dřevěného pultu podepřeného velkými pařezy, se o něčem vzrušeně baví. Nejsem daleko od pravdy, tématem jsme my – jedna z žen se osmělí a ptá se, odkud jsme. „Z Prahy,“ vypadne ze mě, „zo Slovenska,“ nedá se Zuzana. Po pár minutách zeměpisu, malování na chimérických slepých mapách na pultu, ukončujeme naši vzrušenou geografickou debatu rozřešením, že jsme z Evropy. Indky a Ind si hlasitě oddechnou. „Evropa znám,“ spokojeně mlaskne prodavač, „to je ten nejznámější a největší poloostrov Asie.“ Klesne nám brada, co naděláte, větší bere. No a co. Zuzka dělá muži kšeft, kupuje rozpustné kafe v malých balíčkách.

„Cože, kafe?“ křížuju se, na ajurvédském pobytu je káva stejně jako alkohol slovo více než sprosté a zakázané. „Nesmíte to na mě říct,“ ukazováček svisle přes rty je jasným znamením, „a když bude nejhůř, můžete ke mně na kávu přijít, koupím jich víc,“ uplácí nás pokušitelka. „Nekupuj,“ pravím hrdě, netuše, že jsem měl raději mlčet, protože mlčení je souhlas. Nastupujeme do auta, máváme všem lidem, kteří se kolem krámků u cesty nakupili, a vyrážíme. Směr hory a nová dobrodružství.

Letím na horské dráze. Držím se křečovitě madla ve vozičku a lítám ze strany na stranu. Buch, bum, bác. Hlava se mele sem a tam. Žaludek skáče z hrudníku do kalhot, jízda jízd, miluju horské dráhy, ale co je moc, to je moc. Náraz do skla okýnka auta mě probudil. Řítíme se serpentinami keralských hor a řidič si užívá náhlé nečekané volnosti na silnici. Žádné auto,

žádné motorčky, natož sloni. Jen líně se pasoucí krávy v příkopech a kdákající slepice uskakující hbitě z cesty. Už tam budeme? Přiznám se, nemám moc rád okamžik, kdy dojíždíme do cíle. Usalaším se, zvyknu si v autě a najednou mám vystupovat do neznáma? Konzervu v sobě musím zlomit, slibuju si, když brzdíme před kovanou bránou s nečitelným nápisem. Něco mi šeptá, že konzervu nelámu, ale pevně zavírám. Místo, které znám z obrázků, nepoznávám. Rozlehlou zelenou zahradu a v ní poházené indické chaloupky nevidím. Recepce je strohá. Mrak nespokojenosti duní mojí hlavou. Nechápu, kde jsme, proč je všechno jinak.

Dělám první chybu. Nechávám svoje otázky v sobě. Vřou, bublají jak zlověstný močál, derou se na povrch, ale pocitově se odrážejí jen ve strnulém úsměvu na tváři.

Nedej na první dojem, snažím se uchlácholit sám sebe, určitě to pokračuje dál a tam dál bude zahrada, chaloupky, pohoda. Ani náhodou. Vyjdeme z recepce a hned za ní jsou tříposchodové baráčky, paneláčky. Náš pokoj je v prvním patře, malý akorát na přespání. Přefouklá konzerva vybuchuje a Vláda hasí požár. Jsme sami na pokoji, díváme se ven. *Kde jsme, co je to za hotel, kde jsou obrázky ze stránek ajurvédské vesnice?* Sypu otázky jak blechy z kožichu. Skáčou, ale odpovědět neumějí ani blešky, ani Vláda. Svou denní dávku blbcovství piju plnými doušky. Zatemněná mysl mě svírá pevně v mysli a nepustí. Jedna černá myšlenka stíhá druhou, mozek přeborník ve vršení negací si

lebedí blahem. Vrní spokojeností, páníček se chytil do pasti, jen aby nevyklouzl.

„Proč jsi se nezeptal Zuzany, kde jsme?“ logika Vládky otázky mě srazí z chmurných výšek na zem. Sice se mohl zeptat sám, bleskne mi hlavou, ale má pravdu. Zase jsem jednou nechal svoje myšlenky utrhnout se ze řetězu a docválaly pořádně daleko. Vyrážím z pokoje. Zuza spokojeně sedí dole na terásce nad velkým jezírkem a vodopádem zurčícím ze zalesněných hor, které jsou všude kolem. Tady je hezky, oči oběhnou okolí a ladí můj mozek na správné frekvence. „Zuzko, kde jsme? Už na místě ajurvédy? Vypadá to tady jinak než na fotkách,“ slova skáčou z hlasivek jak o život. „Mezizastávka, chtěla jsem, abyste ochutnali indické hory, než vás zavřou v ajurvédské kleci,“ směje se Zuzka a já se stydím za svoje předešlé *v myslí kec*.

Kdyby negativní myšlenky měly sílu vroucí vody, hodil by se průměr *stál uprostřed indických hor jako opařený*. Sedám si, vychutnávám krásu přírody a něžně se v duchu konejším, *ty jsi ale debil*. Abychom si rozuměli, neurážím sám sebe, ale hodnotím situaci a jsem rád, že je zbytečné běsnění za mnou. Nemám plánovat. Zhroutil jsem se, protože jsem si dopředu nalajnoval všechno, jak bude, a jel podle plánu, který neznal nikdo jiný než já a byl jen v mé myslí. Odškrtnul jsem položku za položkou a světe zbož se, najednou přišel karambol. Něco nepasovalo do mého schématu.

Zbytečné plánování škodí zdraví, píšou si afirmaci do své hlavy.

Místo toho, abych klouzal po příjemných vlnách přítomného okamžiku, jsem maloval pevné obrysy budoucích chvil. Nevím, jak to máte vy, ale dělám tuto chybu často. A nejen já. Máme kamarády, kterým to zničilo dovolenou a málem i vztah. Naplánovali si dovolenkový čas, hlavně termín, jejich pracovní povinnosti a především škola dětí jsou nesmlouvavé. Jenže plánování pokračovalo. Přemýšleli podrobně o všem, nic neponechali náhodě, až stáli před položkou počasí. Pořádný červ pochybností jim začal ohlodávat mozkové závity. „Co když bude pršet, Máňa říkala, že jim tam minule pršelo, přesně ve dnech, kdy tam jedeme,“ uhnízdí se v jejich hlavě. „Neměli jsme vybrat jiný termín?“ Přijeli na vytouženou dovolenou vystresovaní z deště a špatného počasí, a co myslíte... pršelo jen se lilo. Děti otrávené, rodiče na pokraji zhroucení. Místo toho, aby vymysleli náhradní program na tři dny, protože na zbývajících jedenáct dnů sluníčko zase vyšlo, se hned na začátku vysněné dovolené rozhádali v duchu prvního manželského hádacího přikázání *já ti to říkal*. Nakonec ustáli bouřku na obloze i ve vztahu. Pomohlo jim i to, že si naplánovali neplánovat zbytečnosti. Jedou na cestu, těší se, ale nekazí si přítomný okamžik linkováním každého detailu.

Tady a teď. Úlevné spojení dvou příslovcí dokáže divy. Čaruje. Jih Indie mi přinesl další lekci, děkuju za ni. Beru ji jako součást tréninku, protože se mnou je to, jak jste před chvílí četli, někdy na velmi dlouhé lokte, často i sáhy či dokonce lány.

Podstatné ale je, že se už v sobě orientuju, vidím, co na mě leze, a učím se s tím pracovat.

Je namístě se pochválit, protože nikdo jiný to za nás lépe neudělá. Vysvětluju Zuzaně, co se mi odehrávalo v hlavě, mrknou na Vládu, o kterém vím, že ví, a jdeme na procházku. Je pozdní odpoledne. Hotýlek je hned vedle rozlehlé džungle. Zelená kam se podíváš. Sympatický průvodce Rakesh, který nás o hlavu přečnává, a jeho atletické tělo dávají tušit, že nás čeká pořádná túra. Bere deštníky, co kdyby náhodou, a vede nás přímo do srdce přírodního ráje. Skrze palmy probleskuje sluníčko, na stezce pozorujeme obrovské sloní šlápoty a zastavujeme se na romantickém místě na břehu řeky, kam sloní kolosy chodí pít a koupat se. Všude vidíme stopy povodní, ještě před pár dny se zelenou romantikou valila velká voda a brala vše s sebou. I životy lidí.

Je nám to líto, soucitně se díváme na svého nového indického kamaráda. A stejně jako ještě mnohokrát uslyšíme podobnou větu: „Je to tragédie, ale život jde dál, mělo to tak být, voda si vzala svou daň, ale příroda si s tím poradí, stejně jako se mysl lidí vyrovná s nevratností osudu.“ Nemluví k nám chladná bezcitnost, ale vyrovnání se s životem během a pomáhající úlevnost poznání něčeho, co nás všechny přesahuje. Nepřemýšlíme, co přijde. Jedeme dál životem, ať se práší za kočárem, dokud ještě můžeme, kdo ví, co nás čeká za rohem.

My v indické džungli v horách to už víme. Za rohem v dáli zahlédneme pasoucí se stáda krav, ale největší haló je nad našimi hlavami v korunách palm. Malé opice nás sledují celou cestu a čekají na příležitost, aby nám něco štípli. Přibližují se na uctivou vzdálenost, ale jejich hbitost nás ani na chvíli nenechává na pochybách. Kdyby nám něco upadlo, zmizí s tím nenávratně v džungli. Dnes z nich máme legraci, protože ještě nevíme, že